

SEKSUALNO NASILJE Zlostavljač osoba s invaliditetom vrlo je često njihov skrbnik i pomagač

PIŠE SONJA BARČANEČ - 30.11.2021. 19:00

Facebook

Twitter

WhatsApp

ILUSTRACIJA / IZVOR: PIXABAY.COM

Osobe s invaliditetom kao ranjiva skupina vrlo su česta meta nasilnika.

Razlog za to krije se ponajprije u činjenici što im je zbog oštećenja otežana samozaštita, a ne pomažu ni brojne predrasude i stereotipi koje osobe s invaliditetom obilježavaju kao krhke, nesigurne i bespomoćne. Upravo su to osobine koje zlostavljači traže u svojim žrtvama jer im s jedne strane olakšavaju manipuliranje osobom nad kojom vrše nasilje, a s druge strane daju im veću sigurnost da će proći nekažnjeno.

Više je vrsta nasilja koje proživljavaju brojne osobe s invaliditetom, poput primjerice verbalnog i emocionalnog zlostavljanja, fizičkog napada, financijskog iskorištavanja, ali i zanemarivanja. No, posebno je problematično seksualno nasilje koje se često karakterizira kao najteža vrsta zločina jer sa sobom nosi teške i dalekosežne posljedice.

Svjetska zdravstvena organizacija seksualno nasilje definira kao bilo koji seksualni čin, pokušaj ostvarivanja seksualnog čina, neželjeni seksualni komentar ili prijedlog koji je usmjeren protiv osobe i njezine seksualnosti.

Iskustva članova Udruge osoba s invaliditetom Bolje sutra

– Dva puta sam se našla u situaciji da sam mislila da ću biti silovana, oba puta u vlaku. Prvi put sam vrlo brzo shvatila namjere muškarca koji je sjedio pokraj mene pa sam se na vrijeme udaljila, a drugi se put, prije nego što sam išta uspjela napraviti, čovjek skinuo ispred mene i tražio da ga zadovoljim. I tad sam brzo odjurila, no bila sam vrlo uplašena da me ne bi kasnije pronašao – priča je jedne djevojke, članice Udruge osoba s invaliditetom Bolje sutra grada Koprivnice koja priznaje da su spomenuti događaji u nju unijeli osjećaj nesigurnosti.

– Odlučila sam da više neću sjediti u kupe u vlaku koji je prazan, već uvijek u onaj gdje ima ljudi. Na taj se način osjećam zaštićeno – dodala je.

S pojmom seksualnog nasilja susreo se još jedan član Udruge Bolje sutra i to, kako kaže, u trenutku kad je to najmanje očekivao.

– Imao sam curu s kojom sam često odlazio na kave i bilo nam je lijepo, no jednog je dana rekla da će me prijaviti policiji za seksualno zlostavljanje. Jako me to uzrujalo jer joj nikad nisam uputio ni ružan komentar, kamoli što drugo. Srećom, sve je dobro završilo, radilo se o osobi koja često na taj način manipulira muškarcima – ističe član Udruge Bolje sutra.

[>> Seksualnost osoba s invaliditetom: "Neugodno nam je pričati o toj temi, neki to smatraju degutantnim kao da mi nismo ljudska bića"](#)

Na to da ovakva i slična neugodna iskustva nisu rijetkost ukazuje **Marija Mraz** koja više od 18 godina vodi koprivničku Udrugu Bolje sutra. Kako kaže, čest je slučaj da osobu s invaliditetom zlostavlja upravo njegov skrbnik.

– U udruzi smo imali puno slučajeva zlostavljanja, što psihičkog, što fizičkog. Nažalost, onaj koji brine o osobi s invaliditetom, u puno slučajeva svom članu obitelji, nerijetko ga smatra teretom i zatim zlostavlja – ističe.

Nažalost, osobe koje trpe nasilje često znaju dugo skrivati činjenicu da ih netko zlostavlja, pogotovo kada je to član njihove obitelji, dodaje Mraz.

– Jako je rijetko da se netko od osoba s invaliditetom uopće odvaži reći što mu se dogodilo, bilo muškarcu ili ženi. S obzirom na to da mi koji smo jako dugo u udruzi imamo iskustva u ovom polju, već otprilike znamo prepoznati simptome kada se nekome nešto događa – govori Mraz i dodaje da u takvom slučaju kontaktiraju Policijsku upravu koprivničko-križevačku i Udrugu HERA Križevci koja se bavi problematikom nasilja u obitelji.

– Iako na takve slučajeve reagiramo vrlo emotivno, svjesni smo da nemamo dovoljno znanja da se njima bavimo pa zovemo stručnjake i naravno da mi je drago kad se takvi problemi riješe. No, moram reći da se često pitam što je s onim osobama s invaliditetom u udaljenim, ruralnim mjestima koje su osuđene na svog zlostavljača koji im je ujedno i pomagač koji im zadovoljava svakodnevne potrebe – pita se Mraz.

MARIJA MRAZ. SNIMILA NELA CAREK.

[>> Marija Mraz: Osobe s invaliditetom javnost još uvijek percipira kao bića bez spola](#)

Zakonska regulativa

Jasno, za počinitelje nasilja propisane su kazne pa tako primjerice u članku 20. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji stoji da će počinitelj bilo kojeg oblika nasilja (tjelesnog, psihičkog, spolnog ili ekonomskog) počinjenog nad osobom s invaliditetom biti kažnjen novčanom kaznom u iznosu od najmanje 7.000 kuna ili kaznom zatvora u trajanju od najmanje 45 dana.

Kazneni zakon u članku 154. propisuje pak kaznu zatvora od tri do deset godina za onoga koji prema žrtvi posebno ranjivoj zbog njezina invaliditeta, a bez njezina pristanka, izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili navede drugu osobu da bez svog pristanka s trećom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili da bez svog pristanka nad samom sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju.

Sličnu kaznu propisuje i ažurirani Protokol o postupanju u slučaju seksualnog nasilja koji je Vlada Republike Hrvatske usvojila 2018. godine na prijedlog Ureda za ravnopravnost spolova. U istom protokolu Odbor za prava osoba s invaliditetom UN-a navodi kako ženama s invaliditetom prijeti veći rizik od nasilja, izrabljivanja i zlostavljanja u usporedbi s ostalim ženama. Pritom stoji da su najrizičnija grupa žene s intelektualnim teškoćama.

Sigurna kuća na tajnoj lokaciji

Valja spomenuti da Koprivničko-križevačka županija u partnerstvu s već spomenutom križevačkom Udrugom HERA i Centrom za socijalnu skrb Križevci provodi projekt "Novi početak" čiji je cilj unaprjeđenje sustava podrške, prevencije i zaštite od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

U sklopu projekta žrtvama nasilja i njihovoj djeci osigurana je sigurna kuća na tajnoj lokaciji, a na usluzi su im i stručne djelatnice koje im pružaju pomoć i podršku u prevladavanju traume, podizanja samopouzdanja i psihološkog osnaživanja.

– Žrtve nasilja je bitno osnažiti, i to kroz linije pomoći, savjetovaništva te sigurne kuće koje pružaju korisnicama i njihovoj djeci privremeni siguran smještaj, ali nude i brojne druge usluge, poput psihološkog savjetovanja i emocionalne podrške, zdravstvene i pravne pomoći, te pomoći u traženju stanovanja i zapošljavanja, te pružanja podrške i nakon izlaska iz skloništa – kazala je predsjednica Udruge HERA **Marina Švigelj Jazić** na jednoj od koordinacija članova projektnog tima.

ILUSTRACIJA / IZVOR: PEXELS.COM

Neophodna međusobna suradnja na više razina

No, upravo zato što je teško znati tko je doživio ili još uvijek proživljava različite vrste nasilja, na što je Mraz upozorila, te kako bi što više takvih slučajeva bilo riješeno, a zlostavljači kažnjeni, nužna je međusobna suradnja na više razina, od pojedinaca do cjelokupnog društva koja može rezultirati većim spašavanjem žrtava nasilja. Vidljivo je to u radu lokalnih udruga poput Udruge Bolje sutra i Udruge HERA koje zajedničkim naporima rade na zaštiti i promicanju ljudskih prava te borbi protiv nasilja i svih oblika diskriminacije.

Međutim, Mraz smatra da bi zakonska regulativa, kao i procedura rješavanja problema ipak trebala biti naklonjenija žrtvama nasilja.

– Smatram da stvari nisu dobro posložene čim žrtva mora izaći iz svoje kuće, a zlostavljač tamo ostaje. Trebalo bi biti obratno tako da zlostavljač mora napustiti kuću i biti kažnjen, a žrtva da ostane gdje je i da osjeća sigurnost ondje gdje živi – zaključuje Mraz.

Članak je napisan uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa ugovaranja novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.

O NAMA

Mi smo portal koji prati zbivanja u Koprivnici i okolici, Podravini i Prigorju, a po potrebi i šire.

Javite nam se: redakcija@drava.info

PRATI NAS

